КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет

Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник декана з науково-педагогічної та навчальної роботи
_____
«26» 04 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політичні лідери країн Заходу в XX – на початку XXI ст.

для студентів

галузь знань	**03 Гуманітарні науки**
спеціальність	**032 Історія та археологія**
освітній рівень	**другий (магістерський)**
освітня программа	**Американістика та європейські студії**
вид дисципліни	**Вибіркова**

Форма навчання	**Денна**
Навчальний рік	**2021/2022**
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	**3**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**Українська**
Форма заключного контролю	**Залік**

Викладач: Сухобокова Ольга Олегівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. _____ 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____(_____) _____ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Сухобокова Ольга Олегівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн
_____ (Машевський О. П.)

Протокол № 12 від «26» травня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2021 року № 7
Голова науково-методичної комісії _____ (Терес Н. В.)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування у студентів системних знань (на інформативному та інтерпретаційному рівнях) про біографії провідних державних та політичних діячів країн Заходу XX – початку XXI ст., їх роль в історії своїх країн та в світовому масштабі.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні події та тенденції суспільно-політичної історії країн Заходу у XX – на початку XXI століть.

2. *Вміти* визначати роль певної особистості в історії.

3. *Володіти елементарними навичками* роботи з історичними джерелами, аналізу та інтерпретації історичних явищ та процесів, визначення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:
Ознайомлення з теоретичними основами біографічних досліджень та історіфаграфією до теми. З'ясування суті та основних методів історичної біографістики в ході вивчення біографій політичних лідерів країн Заходу. Формування конкретно-історичного розуміння (на прикладах політичних біографій) підготовки і прийняття державних та політичних рішень, політичного маркетингу і менеджменту. Аналіз основних концепцій політичного лідерства у політичній думці.

4. Завдання (навчальні цілі): формування цілісної системи знань про політичні політичні біографії провідних діячів країн Заходу. У результаті вивчення курсу студенти повинні ***засвоїти*** елементи науково-дослідної роботи, ***вміти*** на основі отриманих знань аналізувати та системно оцінювати основні етапи розвитку політичних кар'єр провідних державних діячів Федеративної Республіки Німеччини, Великої Британії, Франції та інших країн. Навчальна дисципліна «Політичні лідери країн Заходу в XX – на початку XXI ст.» має світоглядний аспект, сприяє засвоєнню цінностей формування демократичного політичного лідерства в країнах Заходу.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	**Результат навчання**			
1.1.	*Знати* понятійно-термінологічний апарат політичного лідерства.	Лекція	Контрольна робота 1	*10%*
1.2.	*Знати* основні концепції політичного лідерства.	Лекція	Контрольна робота 2	*10%*
1.3.	*Знати* особливості політичної біографії та діяльності Вінстона Черчилля.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	*3%*
1.4.	*Знати* основні етапи політичної біографії Ф. Міттерана та Ф. Олланда.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	*3%*
1.5.	*Знати* визначати ключові етапи політичної кар'єри та роль в сучасній політичній історії Європи Ангели Меркель.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	*3%*

2.1.	*Вміти* основні віхи біографії та значення політичної діяльності Шарля де Голля.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування ЗМ1	*3%*
2.2.	*Вміти* аналізувати специфіку політичної біографії Маргарет Тетчер в контексті історії Великої Британії.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування ЗМ1	*3%*
2.3.	*Вміти* визначати основні етапи політичної біографії Конрада Аденауера та Віллі Брандта.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	*4%*
2.4.	*Вміти* аналізувати факти біографії та діяльності Папи римського Іоанна Павла II як політичного лідера західного світу.	Лекція, Семінарське заняття	Усне опитування	*3%*
2.5.	*Вміти* аналізувати ключові етапи політичної біографії Ж. Мане та Ж. Помпіду.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	*3%*
2.6.	*Вміти* визначати значення політичної діяльності Гельмута Коля для Німеччини і Європи.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	*3%*
2.7.	*Вміти* здійснювати компаративний аналіз політичних біографій сучасних політичних лідерів Заходу на прикладі Е. Макрона та Б. Джонсона.	Лекція, семінарське заняття	Усне опитування	*4%*
2.8.	*Вміти* визначати особливості політичної соціалізації політичних діячів за демократичної політичної системи.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Підсумкова контрольна робота (залік)	*20%*
3.1.	*Вміти* вибудовувати комунікацію щодо ролі політичних лідерів Заходу XX – початку XXI ст. у світовій і європейській історії.	Самостійна робота	Реферат	*14%*
4.1.	*Вміти* на прикладі політичного досвіду державних діячів Заходу XX – початку XXI ст. усвідомлювати й розуміти власну відповідальність за розвиток країни.	Самостійна робота	Реферат	*14%*

7. Схема формування оцінки.

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістовних модулів (бали отримані під час усного опитування); бали, отримані за самостійну роботу (за виконання рефератів); бали, отримані під час змістовного контролю у формі контрольної роботи (у вигляді тестів), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку) (у формі розгорнутої усної відповіді на загальні теоретичні і конкретно-фактичні питання).

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (контрольна робота): РН 1.1. – 10/6 балів.*

2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.2. – 10/6 балів.

3. Реферат з тем ЗМ1: Р.Н. 3.1. – 14/8 балів.

4. Реферат з тем ЗМ2: Р.Н. 4.1. – 14/8 балів.

5. Семінарські заняття ЗМ1: РН 1.3; 2.1-2.3.; 2.5. – 16/10 балів.

6. Семінарські заняття ЗМ2: РН 1.4-1.5; 2.4; 2.6-2.7.–16/10 балів.

7. Підсумкова контрольна робота: РН 2.8. – 20 балів/12 балів.

** максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.*

- підсумкове оцінювання: залік.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент – 20 балів.

Оцінюються такі результати навчання студента як вміти визначати особливості політичної соціалізації політичних діячів за демократичної політичної системи; вміти комунікувати з представниками іноземних країн щодо ролі політичних лідерів Заходу XX – початку XXI ст. у світовій і європейській історії; вміти на прикладі політичного досвіду державних діячів Заходу XX – початку XXI ст. усвідомлювати й розуміти власну відповідальність за розвиток країни.

Форма проведення заліку – письмово-усна; види завдань – два завдання, які потребують розгорнутих відповідей.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи; бали, отримані за виконання індивідуальних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях, а також бали, отримані за підсумкову контрольну роботу.

Зміст курсу поділений на два змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1–7, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 8-12.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою (із них: семестрове оцінювання – максимум 80 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 20 балів).

Змістовий модуль 1 Політичні лідери краї Заходу XX століття			**Змістовий модуль 2** Політичні лідери краї Заходу початку XXI століття			**Підсумковий контрольна робота / залік**
40 залікових балів (максимум)			**40 залікових балів** (максимум)			
Самостійна робота	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота	Семінари	Модульний контроль	
14 (максимум)	**16 (максимум)**	**10 (максимум)**	**14 (максимум)**	**16 (максимум)**	**10 максимум**	**20 балів (максимум)**

Упродовж семестру оцінюється робота студента ***під час кожного семінару*** (доповідь, доповнення, участь у дискусії, бліц-опитування чи ситуативний тест). Під час семінару студент має можливість набрати від 1 до 4 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 1 бал;
- логіка викладення 1 бал;
- використання основної і додаткової літератури 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.

Реферат студент подає викладачу на останньому семінарі кожного Змістового модулю.

Критерії оцінювання реферату:

- глибоке розкриття проблеми на основі використання історичних джерел; обґрунтоване відображення власної позиції, належне оформлення роботи, ґрунтовні висновки 14 балів
- ґрунтовне розкриття проблеми, власне бачення проблеми та ґрунтовні висновки, але є окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу або в оформленні 12-13 балів
- повна розкриття проблеми, самостійні висновки, але допущено помилки у фактичному викладі матеріалу 10-11 балів
- реферат відображає знання фактичного матеріалу з питання, але висновки є поверховими 8-9 балів
- компілятивний характер роботи, не відображене власне бачення проблеми, відсутні самостійні висновки 6-7 балів
- у рефераті відображені лише деякі аспекти проблеми, помилки при викладі фактичного матеріалу 4-5 балів
- реферат демонструє лише загальні уявлення про проблему, відсутність знань з фактичного матеріалу, наявні суттєві помилки 2-3 балів
- виклад матеріалу фрагментарний, має грубі помилки, відсутні або некоректні висновки,робота не відповідає прийнятим вимогам 1 бал
- реферат є плагіатом, незданий вчасно або відсутній 0 балів

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи** у формі тестування, зокрема Контрольна робота 1 (остання декада жовтня) і Контрольна робота 2 (остання декада грудня). Завдання з тестування містить 10 запитань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перескладання семінарів, модульних контрольних робіт, рефератів здійснюється відповідно до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів ***(критично-розрахунковий мінімум)***. **Рекомендований мінімум** для допуску до заліку – **48 балів**.

***При простому розрахунку отримаємо*:**

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	**ПКР** (підсумкова контрольна робота) / **залік**	Підсумкова оцінка
Критично-розрахунковий мінімум	20	20	20	60
Рекомендований мінімум	24	24	12	60
Максимум	**40**	**40**	**20**	**100**

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Студент, який набрав суму балів **не менше** встановленого мінімуму залікових балів (60) має право, за погодженням з викладачем, не виконувати підсумкову контрольну роботу (залік). У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів (але не більше ніж до 100) він складає залік.

Студенти, які набрали протягом семестру менше 60 балів обов'язково складають залік.

Заліковий білет містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 10 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми 10;
- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу 9;
- Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання 7-8;
- Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки 5-6;
- Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми 3-4;
- Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу 2;
- Відповідь має значні помилки 1.
- Відповідь відсутня 0.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
ЗМ 1. Політичні лідери краї Заходу XX століття				
1.	**Тема 1.** Вступ. Основи досліджень політичних біографій. Концепції політичного лідерства у демократичних країнах Заходу.	2	-	4
2.	**Тема 2.** Особливості політичної біографії та діяльності Вінстона Черчилля.	2	1	4
3.	**Тема 3.** Політична біографія К. Аденауера.	2	-	4
4.	**Тема 4.** Основні віхи біографії та значення політичної діяльності Шарля де Голля.	1	1	4
5.	**Тема 5.** Політична біографія Віллі Брандта.	1	1	4
	Тема 6. Політична біографія Маргарет Тетчер в контексті історії Великої Британії.	2	1	4
6.	**Тема 7.** Головні етапи та результати діяльності Ж. Мане та Ж. Помпіду.	1	-	5
7.	*Реферат з тем ЗМ1*	-	-	1
8.	*Контрольна робота з тем ЗМ1*	1	1	-
ЗМ 2. Політичні лідери краї Заходу початку XXI століття				
9.	**Тема 8.** Значення політичної діяльності Гельмута Коля для Німеччини та Європи.	1	-	6
10.	**Тема 9.** Ключові етапи політичної кар'єри та роль в сучасній політичній історії Європи Ангели Меркель.	1	1	6
11.	**Тема 10.** Політичні портрети Ф. Міттерана та Ф. Олланда.	2	1	6
12.	**Тема 11.** Політичні біографії сучасних політичних лідерів Європи на прикладі Е. Макрона та Б. Джонсона.	2	1	6
13.	**Тема 12.** Папа Іоан Павло II як політичний лідер західного світу.	1	1	5
14.	*Реферат з тем ЗМ2*	-	-	1
15.	*Контрольна робота з тем ЗМ2*	1	1	-
	ВСЬОГО	**20**	**10**	**60**

Загальний обсяг ***90 год.***, в тому числі:
Лекцій – ***20 год.***
Семінари – ***10 год.***
Самостійна робота – ***60 год.***

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. Об'єднана Європа: від мрії до реальності: історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу. 2-ге вид. К., 2011.
2. Олланд Ф. Уроки влади. / пер. з франц. Є. Марічев. Харків, 2019 (доступно онлайн: https://shron1.chtyvo.org.ua/Francois_Hollande/Uroky_vlady.pdf).
3. Постаті XX століття / Підлуцький Олекса. К, 2007. 268 с.
4. Промови, що змінили світ / пер. В. М. Верховень; упор. А.Ю. Хорошевський. Х. 2009.
5. Blair Tony. A journey. London, 2010.
6. Beckett, Clare. Margaret Thatcher. Haus Publishing, 2006.
7. Boris Johnson. The Churchill Factor: How One Man Made History. London, 2014.
8. Kent Peter C. The Lonely Cold War of Pope Pius XII: The Roman Catholic Church and the Division of Europe. McGill-Queen's University Press, 2002.
9. Ramsden Joh. Man of the Century. London, 2003.
10. Skiena Steven and Ward Charles B. Who's Bigger? Where Historical Figures Really Rank, Cambridge University Press, 2013.
11. Steenkamp Jan-Benedict. Time to Lead:Lessons for Today's Leaders from Bold Decisions that Changed History. Fast Company Press, 2020.

Додаткові:

1. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів. К., 1995.
2. Історія Німеччини: пер. з нім. / Г. Шульце; пер. О. Насик. К., 2010.
3. Маккейн Дж., Солтер М. Буремна хвиля. Добрі часи, праведні справи, великі битви та інші звитяги. Харків, 2020.
4. Мартон К. Канцлерка. Дивовижна одіссея Ангели Меркель / пер. Д. Кожедуб. К., 2021.
5. Консерватизм: консервативна традиція політичного мислення від Едмунда Берка до Маргарет Тетчер : антологія / упоряд.: О. Проценко, В. Лісовий. 2-ге вид. К., 2008.
6. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: історія і засади функціонування. К., 2012.
7. Небелюк М. Генерал Де-Ґоль. Про життя й заслуги великого французького мужа. Париж, 1945.
8. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918 – 1945 рр.) : посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. Львів, 2008. (доступно онлайн: http://surl.li/eqndb).
9. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 р. – початок XXI ст.): [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Баран З. А., Кипаренко Г. М., Козицький А. М. та ін.; за ред. М. М. Швагуляка. – Львів, 2011. (доступно онлайн: https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/50392483.pdf).
10. Політика в особах: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. проф. Ф. М. Рудича. К., 2012.
11. Blundell John. Margaret Thatcher: a portrait of the Iron Lady. Algora, 2008.
12. Bowman John. The history of the American presidency. JG press, 2002.
13. Brandt Willy. Erinnerungen. Berlin: Ullstein, 1997.
14. Erickson C. Lilibet: An Intimate Portrait of Elizabeth II. St. Martins Press, 2003.
15. Jenkins Roy. Churchill. London, Oxford, 2001.
16. Johnson Boris. Johnson's Life of London: The People who Made the City that Made the World. Riverhead Books, 2012.
17. Trump: The Art of the Comeback / Donald Trump, Kate Bohner. Times Books, 1997.
18. Whitelaw Ian & Whitaker Julie. History Makers: 100 Most Influential People of the Twentieth Century. Vital Books, 2010.